

अ नं	माहिना	प्रमुख सामर्थ्ये	अध्ययन कृती	मूल्यमापन
1	सप्टेंबर – पहिला आठवडा	पाठ 3 : भक्ती पंथ आणि सुफी परंपरा १)सामाजिक समानतेसाठी भक्तीपंथानी दिलेल्या उपदेशांचा अर्थ समजावून घेणे https://youtu.be/Bflo-wMfxFM https://youtu.be/i8HcqXo3aOQ	कृती:3.1 भक्ती संतांची भावचित्रे माहितीसह संग्रह करण्यास सांगणे . https://youtu.be/O2f9aqWQl_U कृती:3.2 श्री वैतन्य, गुरू नानक ,मीराबाई ,तुलसीदास ,कबीर आणि सुफी संतांची चरित्रे मिळवून वाचणे . https://youtu.be/PRMY70dgsU कृती:3.3 मीराबाईची भजनाच्या चित्रफिती दाखविणे/ ऐकविणे https://youtu.be/RtxaN2GtKw8 (dsert samved) 	भक्ती पंथातील संतांची सचित्र माहिती प्रश्नावली Liveworksheet,google/survey heart quiz
		२)दासरपद आणि संतांच्या शिकवणी समजावून घेऊन आत्मसात करणे 	कृती:3.4 भक्ती पंथाचे सार लिहिणे कृती:3.5 पुरंदरदास व कनकदास यांचे व्हिडिओ यूट्यूबच्या माध्यमातून दाखविणे कृती:3.9 सलिम चिस्तीचे थडगे ,आग्रा याचा व्हिडिओ यूट्यूब वर दाखविणे व सुफी परंपरेचे महत्व समजणे	पुरंदर दास आणि कनक दास ह्यांची सचित्र माहिती सुफी संतांची सचित्र माहिती
		सप्टेंबर – पहिला/ दुसरा आठवडा	पाठ 4 : नायक पाळेगार आणि नाडप्रभू १)मोठे वेंकटप्पा नायक आणि शिवाप्पा नायक यांचे	कृती:4.1 शिवाप्पा नायकांची शिस्त याबद्दल इंटरनेटच्या माध्यमातून जास्तीची माहिती मिळविणे, कृती:4.2. मोठे वेंकटप्पा नायक यांच्या जीवनावर टिपा लिहिणे .

अ नं	महिना	प्रमुख सामर्थ्ये	अध्ययन कृती	मूल्यमापन
		कार्य व राणी चन्नम्माजींची वीरकथा समजून घेणे.	कृती:4.3 राणी चन्नम्माजी यांची गोष्ट सांगणे व युट्युब वर त्यांचा व्हिडिओ दाखविणे. https://youtu.be/ud018482NI8	सचित्र माहिती लिहिणे .
		२) केळदीच्या नायकांच्या परधर्म सहिष्णुतेचा गौरव समजून घेणे.	कृती:4.4 शिवाप्पा नायकांनी आपल्या राज्यात इतर धर्मीयांना व्यापार करण्यास कसे प्रोत्साहित केले याबद्दल चर्चा करणे . कृती:4.5 राणी चन्नम्माजीने केलेल्या धार्मिक कार्याची माहिती लिहिणे कृती:4.6 केळदी नायकांच्या परधर्म सहिष्णुतेबद्दल माहिती तयार करणे .	प्रश्नावली केळदी घराण्याच्या काळात बांधल्या गेलेल्या मंदिरांची माहिती
		३) चित्रदुर्गच्या पाचव्या मदकरी नायकाचे शौर्य व कार्याबद्दल माहिती मिळविणे. 	कृती:4.7 राजा विरमदकरी नायक याबद्दल टिपा लिहून घेणे व वाचन करून घेणे. https://youtu.be/CWVGK5ZGdLyk (dserf samved) कृती:4.8 ओणकी ओबबवाची वेशभूषा करून संवाद म्हणून घेणे. कृती:4.9 इंटरनेटच्या माध्यमातून चित्रदुर्ग किल्ल्याचा व्हिडिओ दाखविणे.	राजा वीर मदकरी नायक ह्याबद्दल टिपा लिहिणे . ओणके ओबबवा बद्दल माहिती लिहिणे. https://youtu.be/uQraGSuTFkQ
		४) सुरपूरचे नाल्वडी वेंकटप्पा नायक यांच्या कार्याची ओळख करून घेणे व त्यांनी सांस्कृतिक क्षेत्राला दिलेल्या योगदानाची माहिती मिळविणे.	कृती:4.11 नाल्वडी वेंकटप्पा ने दिलेल्या सांस्कृतिक योगदानाबद्दल माहिती संकलित करणे . कृती:4.12 1857च्या उठाव मध्ये नाल्वडी वेंकटप्पा नायकांनी ब्रिटीशांविरुद्ध लढण्यास केलेल्या कार्याबद्दल माहिती लिहिणे .	सुरपुर नायकांच्या सांस्कृतिक योगदानाबद्दल माहिती लिहिणे . प्रश्नावली

अ नं	माहिना	प्रमुख सामर्थ्ये	अध्ययन कृती	मूल्यमापन
		१) यलहंकाचे नाडप्रभू असलेले पहिले केंपेगौडा आणि दुसरे केंपेगौडा यांचे कार्य समजून घेणे	कृती 4.13 पहिले केंपेगौडा यांचे भावचित्र मिळवून त्यांचे कार्य लिहून त्याचा तत्का वर्गात प्रदर्शित करणे. https://youtu.be/ooCrrrZlkrI	पहिले केंपेगौडा आणि दुसरे केंपेगौडा ह्यांच्याविषयी माहिती लिहिणे.
			कृती 4.14 दुस-या केंपेगौडानी निर्माण केलेले किल्ले व गोपूरांची माहिती लिहिणे ,	प्रश्नावली
			कृती: 4.15 गुगल अर्थच्या सहाय्याने बेगळूरु शहरातील प्रमुख ठिकाणे दाखविणे.	
सप्टेंबर – दुसरा आठवडा	पाठ 5 : म्हैसूरचे वडेयर	१) चिक्कदेवराय यांची कारकीर्द समजून घेणे	कृती:5.1 चिक्कदेवराय यांचे भावचित्र चिक्कटवून माहिती लिहिणे. https://youtu.be/XJGA_X8onTY (samved)	योजना कार्य – “18 कचेरी” ह्याबद्दल माहिती लिहिणे .
			कृती:5.2 18 कचेरीचे चित्र चिक्कटवून त्या विषयी माहिती लिहिणे.	
			कृती:5.3 चिक्कदेवराय व अठरा कचेरी संबंधित व्हिडिओ इंटरनेटच्या माध्यमातून दाखविणे.	“म्हैसूर संस्थानातील प्रमुख घटना आणि सनावली” हा तत्का तयार करणे.
		२) हैदर अली आणि टिपू सुलतान यांनी ब्रिटिशांविरुद्ध केलेल्या लढाईची कारणे व परिणाम समजणे तसेच त्यांचे योगदान जाणून घेणे.	कृती 5.4 हैदर अली विषयी टिपा लिहून घेणे. कृती 5.5 टिपू सुलतानविषयी सचित्र माहिती संकलित करणे. कृती:5.6 टिपू सुलतानने निर्माण केलेल्या वास्तूंचे सचित्र वर्णन करणे.	टिपू सुलताननी केलेल्या वास्तू, साहित्य आणि विज्ञान क्षेत्रात केलेले कार्य सचित्र स्वरूपात लिहिणे .
		३) कृष्णराज वडेयर यांची कारकीर्द जाणून घेणे.	कृती:5.7 नात्वडी कृष्णराज वडेयर यांनी केलेल्या प्रमुख कार्यांची यादी करणे . कृती:5.8 सर एम. विश्वेश्वररया यांचे छायाचित्र चिक्कटवून त्यांचे कार्य लिहून घेणे.	सर एम. विश्वेश्वररया आणि त्यांचे कार्य ह्याविषयी सचित्र माहिती

अ नं	माहिना	प्रमुख सामर्थ्ये	अध्ययन कृती	मूल्यमापन
		https://youtu.be/ooCrrrZIkrl	कृती:5.9 मैसूरचा राजवाडा, कृष्णराज सागर धरण व वृंदावन गार्डन संबंधित विडिओ दाखवून अधिक माहिती मिळविणे.	प्रश्नावली / liveworksheet,google/survey heart quiz
		४)महैसूर संस्थानातील ऐतिहासिक ठिकाणे नकाशावर ओळखणे.	कृती:5.10 मैसूरचा राजवाडा, कृष्णराज सागर धरण व वृंदावन गार्डन गुगल अर्थ या ॲप वर दाखविणे https://youtu.be/zH1qTEti5il (samved) कृती:5.11 कर्नाटक राज्याच्या नकाशात महैसूर संस्थानातील ऐतिहासिक ठिकाणे दर्शविणे. कृती:5.12 कर्नाटक राज्याच्या नकाशात टिपू सुलतान काळातील महैसूर राज्याच्या सीमा आणि ऐतिहासिक स्थळे दर्शविण्यास सांगणे.	योजना कार्य- भारताच्या नकाशात महैसूर संस्थानातील ठिकाणे दाखवणे.
	सप्टेंबर – तिसरा आठवडा	पाठ 6 : दिल्लीचे सुलतान १) 11-12 व्या शतकात झालेला ऐतिहासिक उत्कर्ष दिल्लीच्या सुलतानांच्या राज्य स्थापनेस कारणीभूत ठरला हे समजून घेणे 	कृती:6.1 भारतावर आक्रमण केलेल्या परकियांची नावासह यादी तयार करणे. कृती:6.2 भारतावर परकियांनी आक्रमण करण्याची कारणे ह्याविषयी माहिती लिहिणे . https://youtu.be/Bdho9shLjx4 कृती:6.3 महंमद गझनीने भारतावर केलेल्या स्वाच्या विषयी इंटरनेटच्या माध्यमातून चित्रफिती दाखविणे. https://youtu.be/jicf2su0wYc https://youtu.be/39gYiEixW44 (dsert samved)	योजना कार्य – भारतावर आक्रमणा केलेल्या परकीय आक्रमकांची यादी सनावलीसह करणे.
		२) सुलतानांच्या राज्यकारभाराचा	कृती:6.5 मोहम्मद बिन तुघलकने लहरी स्वभावामुळे घेतलेले निर्णय व	

अ नं	माहिना	प्रमुख सामर्थ्ये	अध्ययन कृती	मूल्यमापन
		भारतीय समाज, आर्थिक परिस्थिती व संस्कृतीवर पडलेला प्रभाव समजून घेणे.	त्याचे परिणाम यांची यादी करणे. https://youtu.be/dAslKajKC4U कृती:6.6 सुलतानांच्या काळातील राज्यकारभाराची बलस्थाने व जमिनीवरील कर यांविषयी माहिती लिहिणे. कृती:6.7 पर्शियन कवी अमीर खुस्त्रो यांच्याबद्दल इंटरनेटच्या माध्यमातून माहिती मिळवून लिहिणे .	मोहम्मद बिन तुघलकबद्दल माहिती लिहिणे . पाठावर आधारित प्रश्नावली /liveworksheet ,google/ survey heart quiz
		३) दिल्लीच्या सुलतानांच्या काळातील ऐतिहासिक स्थळे नकाशात दाखविणे	कृती :6.8 भारताच्या नकाशात दिल्ली सुलतानांच्या काळातील स्थळे दाखविणे, कृती:6.9 गुगल अर्थच्या सहाय्याने कुतुब मिनार दाखविणे व कुतुब मिनारबद्दल माहिती लिहिण्यास सांगणे. कृती:6.10 दिल्लीच्या सुलतानांच्या काळातील वास्तुशिल्पकलांची चित्रे संग्रहित करून घेणे	दिल्लीच्या सुलतानांच्या काळात निर्माण केलेल्या ऐतिहासिक स्थळांची सचित्र माहिती
सप्टेंबर -चौथा आठवडा	पाठ 12 : उत्तर अमेरिका (प्रेअरी प्रदेश) १) उत्तर अमेरिकेचे स्थान विस्तार भौगोलिक स्थिती समजून घेणे	 उत्तर अमेरिका	कृती:12.1 जगाच्या नकाशाचा वापर करून नकाशावाचन समजावणे व उत्तर अमेरिका खंडाच्या सीमा दर्शविण्यास सांगणे कृती:12.2 शिक्षकाच्या मदतीने ग्लोबचा वापर करून उत्तर अमेरिकेचे स्थान व विस्तार समजावून घेणे. कृती:12.3 उत्तर अमेरिकेचा नकाशा काढून त्यामध्ये त्या खंडातील प्रमुख पर्वत,नद्या,महासरोवरे,मैदाने दाखविणे. कृती:12.4 गुगल अर्थ या ॲपचा वापर करून उत्तर अमेरिका खंड दाखविणे.	उत्तर अमेरिका खंडाचे स्थान,विस्तार ,स्वाभाविक विभाग ,नद्या सरोवरे,पर्वत ह्याविषयी संक्षिप्त माहिती तवत्याच्या रूपात संकलित करणे. उत्तर अमेरिका खंडाचा नकाशा काढणे.

अ नं	माहिना	प्रमुख सामर्थ्ये	अध्ययन कृती	मूल्यमापन
		<p>२) उत्तर अमेरिकेतील नद्या आणि महासरोवरा संबंधी माहिती समजून घेणे.</p> 	<p>कृती:12.5 उत्तर अमेरिकेतील प्रमुख नद्यांची नावे लिहून घेणे व तक्ता तयार करून घेणे.</p> <p>कृती:12.7 मिसुरी / मिसिसिपी नदीचे व्हिडिओ दाखवून माहिती लिहिण्यास सांगणे.</p> <p>https://youtu.be/DPVH_9Z3hBg (dsert samved)</p>	<p>प्रश्नावली /liveworksheet ,google /survey heart quiz</p>
		<p>३) उत्तर अमेरिकेच्या हवामानातील विविधतेचा नैसर्गिक साधन संपत्ती तसेच प्राणी जीवनावर होणारा प्रभाव समजून घेणे.</p>	<p>कृती:12.8 उत्तर अमेरिका खंडातील प्राणी व पक्षी यांची चित्रे जमा करून घेणे व अल्बम तयार करून घेणे</p> <p>https://youtu.be/yvDKLElOjB4</p> <p>कृती:12.9 उत्तर अमेरिकेतील प्रमुख वादळे हरिकेन्स व टोर्नाडो याबद्दलचे व्हिडिओ दाखवून गटात चर्चा करणे.</p> <p>https://youtu.be/BXsI2Wv5QWo (samved)</p>	<p>योजना कार्य –</p> <p>उत्तर अमेरिका खंडातील वनस्पती ,प्राणी व पक्षी यांची चित्रे जमा करून अल्बम तयार करणे .</p>
		<p>४) उत्तर अमेरिकेतील शेतीचा विकास समजून घेणे.</p> <p>https://youtu.be/ik3fTMMehk</p>	<p>कृती:12.12 उत्तर अमेरिकेतील बागायती पिकाची माहिती चित्रासहित लिहून घेणे.</p> <p>कृती:12.13 उत्तर अमेरिकेतील प्रमुख आहार पिकांची यादी करून घेणे.</p> <p>कृती 12.14 भारतीय शेती व अमेरिकेतील शेती यातील फरकाचा तक्ता तयार करणे.</p>	<p>प्रश्नावली</p>
		<p>९) प्रमुख खनिजांच्या समृद्धीचा वापर करून उत्तर अमेरिकेने उद्योगधंद्यांचा विकास</p>	<p>कृती:12.14 उत्तर अमेरिकेमध्ये सापडणाऱ्या खनिजांचे चित्रासहित अहवाल तयार करून घेणे.</p> <p>कृती:12.15 उत्तर अमेरिकेच्या नकाशांमध्ये औद्योगिक शहरे शोधून</p>	<p>प्रश्नावली</p> <p>उत्तर अमेरिकेच्या नकाशात औद्योगिक शहरे दाखवणे .</p>

अ नं	माहिना	प्रमुख सामर्थ्ये	अध्ययन कृती	मूल्यमापन
		कसा साधला हे समजून घेणे.	त्या शहराचे नाव व तेथील उद्योग असा तक्ता तयार करून घेणे	
		6) उत्तर अमेरिकेतील लोकसंख्येची वाढ, घनता व विभागणी समजून घेणे https://youtu.be/KitxeFuqOro	कृती:12.17 उत्तर अमेरिकेतील विविध देशातील वंश व भाषांची यादी तयार करून घेणे. कृती:12.18 उत्तर अमेरिकेत प्रेअरी प्रदेशाचा व्हिडिओ दाखवून त्याबद्दल माहिती लिहून घेणे . कृती:12.19 उत्तर अमेरिकेच्या नकाशामध्ये विविध रंगाचा वापर करून लोकसंख्येची घनता दर्शविणे. (पान क्र.१३२)	उत्तर अमेरिकेतील विविध देशातील वंश व भाषांची यादी उत्तर अमेरिका- लोकसंख्येची घनता दाखविणारा नकाशा